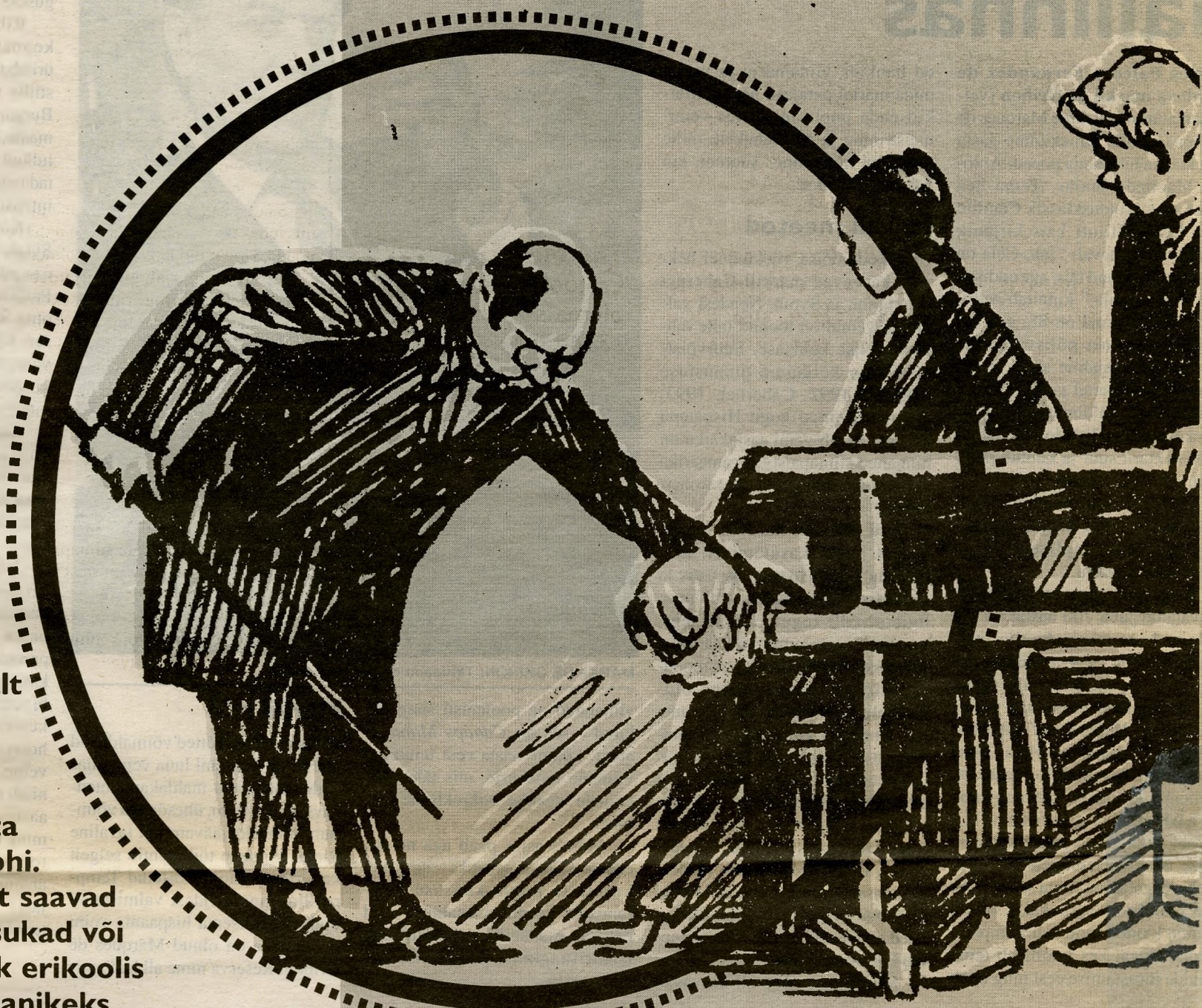

Mõni laps lihtsalt ei taha kooli korrale alluda. Manitsemist ta kuulda ei võta ja lüüa last ei tohi. Kas neist lastest saavad vargad ja mõrtsukad või on neid võimalik erikoolis korralikeks kodanikeks kasvatada?

Richard Kaljo & Tõnu Kaalep

Pätipoisid erikooli?

Eelmine EE kirjutas sellest, kuidas Tapa Gümnaasiumi õpilased direktori **Elmu Koppelmanni** väidetava peksmise pärast kohtusse kaebasid. Sellest kohtuasjast ajendatud vestlusringis osalesid Lääne-Viru maakonna Aaspere põhikooli direktor **Kaido Kreintaal**, Tallinna Reaalkooli Esinduskoja president **Lauri Lugna**, Tallinna Kriisiabi Keskuse psühholoog **Tiiu Meres** ja vandeadvokaat **Natalia Lausmaa**.

Kas laste suhtumine õpetajasse on muutunud?

Kreintaal: Ma arvan, et on. Kui meie koolis käisime, siis me austasime õpetajat ja vaatasime talle alt üles. Nüüd on ilmselt toimunud mingi nihe. Laps näeb, et õpetajal on mitu korda väiksem palk kui lapse enda vanematel, ja mis see õpetaja nüüd siin õiendab.

Meres: Ühiskond on üles ehitatud sellele, et ilma agressiivsusega pole võimalik konkureerida. Ainult aineõppimise käigus lapsed konkureerimist ei õpi. Õpivad siis

äraspidisel moel ning harjutavad agressiivsust õpetajate ja kaasõpilaste peal.

Kreintaal: Vägivalda kipuvad harjutama ühed ja samad lapsed. Tõsiselt "harjutajaid" on koolis tavaliselt üks-kaks.

Lugna: Keskkooliõpilased tähtsustavad haridust rohkem, nad ei hakka vägivallatsemisega endale probleeme tekitama.

Meres: Mõni laps kasutab agressiivsust selleks, et endale tähelepanu tõmmata. Ta arvab, et see on ainus võimalus.

D E B A T T

EE: Kindlustatud perede vabakasvatuse vaimus sirgunud lapsed võivad väga üleolevaks muutuda. Kuna nende eneseteadlikkus on kõrge, pole neid ka kerge ohjeldada.

Kreintaal: Seal tuleb mängu psüühiline surve. Nendes peredes võib latta olla väga kõrgele seatud, koolilt nõutakse palju. Kui tulemust ei tule, siis nägutatakse: "Kujutad ette, mis seal koolis nüüd tehakse."

EE: Reaalkoolis ei ole selliseid nipsakaid õpilasi?

Lugna: Ei ole. Meil tahetakse õppida. Nendega, kes teistest maha jäävad, suhtlevad õpetajad isiklikult.

Kas kool vajab korda?

Lugna: Koolikohustuse mitte-täitmine hakkab järsult kasvama alates kuuendast klassist. Neid lapsi on muidugi vaja distsiplineerida. Mina leian, et füüsiline karistamine on vale, kuid samas lähevad õpilased mõnikord üle käte.

Meres: Ma ei usu, et koolis kaklemise lubamine hea oleks. Õpilane arvab, et kui õpetaja tohib mind karvustada, siis tohin mina teda ka togida. Kord läheb hoopis käest ära.

EE: Kas koolil peaks olema väga täpne kodukord ja kõigile teada, missugune karistus mõne reegli rikkumisele järgneb?

Lausmaa: Kui koolis on üldine distsipliin korras, siis lähevad kõik õpilased klassi, tegelevad õppetööga ja neil pole mahti märatseda ega kooli põlema panna.

Meres: Osadel lastel on väga arenenud õiglustunne. Kui seda õiglustunnet rikutakse, siis on reaktsioon väga tormiline. Teiste õiglustunne võib olla veidi teistsugune. Siin võivad täpsed reeglid

päris hästi aidata.

Mõni laps on oma eluga ja sellisesse puntrasse sattunud, et lihtsalt peab olema kõige vastu. Ükskõik kui õiglased need reeglid ka poleks.

Kas kiitus toetab karistust?

Kreintaal: Karistus sõltub lapsest: mõnele mõjub see, kui teda nelja silma all noomitakse, mõnele see, kui seda tehakse kooli ees.

EE: Erinevad õpetajad ei tohiks siis erinevalt karistada.

Kreintaal: Mingi ühtne liin peaks olema. Aga kui mõnele õpetajale on karistamine loomuvastane, ei saa ju sundida teda seda tegema.

Meres: Karistuse mõju on kõige ettearvamatum. Palju kergem on esile kutsuda soovitud käitumist, siis võib oletada, missugune saab olema reaktsioon.

EE: Kasvatusteooria räägib sedagi, et lisaks lubamatu käitumise karistamisele tuleks korralikku käitumist kiita. See kutsukski rohkem soovitud käitumist esile.

